

"İrade-i cüz'iyeye-i insaniye ve cüz-ü ihtiyariyesi, çendan zayıftır." cümlesine göre "Az da olsa iktidarımız var." sonucu çıkmıyor mu? Biz fiili gerçekleştirmek istediğimizde mi, Allah gücü veriyor bize? Yoksa biz aciz-i mutlak mıyız?

"YEDİNCİSİ: İrade-i cüz'iyeye-i insaniye ve cüz-ü ihtiyariyesi, çendan zayıftır, bir emri itibarîdir. Fakat Cenâb-ı Hak ve Hakîm-i Mutlak, o zayıf, cüz'î iradeyi, irade-i külliyesinin taallûkuna bir şart-ı âdi yapmıştır. Yani, mânen der: '*Ey abdim, ihtiyarınla hangi yolu istersen, seni o yolda götürürüm. Öyleyse mes'uliyet sana aittir.*'"(1)

İster insan olsun, ister melek olsun, ister cinler olsun, hepsinin tasarruf ve tedbiri mecazidir, hakiki tasarruf ve tedbir sadece ve sadece Allah'ın rububiyetidir. İnsan nasıl kendi fiilinin yaratıcısı değilse, aynı şekilde melekler ve sair mahlûkat da fiillerinde yaratıcı değildir. Her şeyin halıkı Allah'tır.

Ehlisünnet, "*Kul kendi ef'al ve amelini yaratmaya muktedir değildir. İnsan, iradesi ile ister, Allah da bu istek doğrultusunda o şeyi yaratır*" der. Yani bir fiilin aslını Allah yaratır, vasfını ise insan seçer. Dolayısı ile yaratan değil, seçen mesuldür.

Mutezile mezhebi ise, "Kul kendi fiilinin halıkıdır" diyerek, batıl bir fikre sapmışlardır.

"Her şeyi yaratan Allah'tır. Her şey O'nun tasarruf ve yönetimindedir. Göklerin ve yerin hazinelerinin anahtarları O'nun nezdindedir. Allah'ın âyetlerini inkâr edenler var ya, işte asıl hüsrana, en büyük kayba uğrayanlar onlardır." (*Zümer Suresi, 39/62-63*)

Özet olarak insanda zatî ve şahsî güç yoktur, iradeyi teyit eden İlâhi kudret vardır. Allah'ın hikmeti iktiza ederse yaratır, etmezse yaratmaz.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Altıncı Söz.](#)